

Kirkeministeriet

Folketingets Kirkeudvalg
karsten.lauritzen@ft.dk
lov@ft.dk

Kirkeudvalget har ved brev af 27. januar 2020 (KIU alm. del – spørgsmål 18) bedt om min besvarelse af spørgsmål:

”Vil ministeren redegøre for, på hvilket grundlag og med hvilken begrundelse folkekirken har gjort indsigelse mod opstilling af visse vindmøller i vindmølleprojektet Nørrekær Enge ved Løgstør og Nørre Økse vindmølleprojektet i Jammerbugt kommune?”

Svar:

Til brug for besvarelsen af spørgsmålet har jeg indhentet svarbidrag fra stiftsøvrigheden over Aalborg Stift vedrørende Nørre Økse vindmølleprojektet i Jammerbugt Kommune, og fra stiftsøvrigheden over Viborg Stift vedrørende vindmølleprojektet Nørrekær Enge ved Løgstør.

Aalborg Stift oplyser:

”Den 4. februar 2016 fremsendte Jammerbugt Kommune et debatoplæg vedrørende planlægningen for nye vindmøller ved Nørre Økse sø. Offentliggørelsen af et debatoplæg giver myndigheder, foreninger og andre interesserede mulighed for at fremsende ideer til den videre planlægning omkring projektet. Det er også muligt, på dette tidspunkt, at meddele eventuelle hensyn, som kommunen bør være opmærksomme på i forhold til at afklare indholdet i den kommende miljøvurdering.

Den 24. februar 2016 fremsendte Aalborg Stift et brev til Jammerbugt Kommune, hvor stiftet henledte kommunens opmærksomhed på de kirker, der er placeret i og omkring det område, hvor de påtænkte vindmøller ønskes opstillet. Der blev anmodet om, at der i den videre planlægning blev udarbejdet visualiseringer, der belyste hvorledes vindmøllerne kunne påvirke områdets kirker.

Den 19. december 2016 fremsendte Jammerbugt Kommune forslag til lokalplan nr. 16-001 i offentlig høring. Af lokalplanforslaget fremgik det, at Jammerbugt Kommune ønskede at opstille 15 nye vindmøller med en totalhøjde på 150 meter. Disse vindmøller skulle erstatte de 23 eksisterende vindmøller med en navhøjde på 45 meter. Aalborg Stift gennemgik planen og fremsendte den til udtalelse hos Den kongelige Bygningsinspektør den 22. december 2016.

Den 31. januar 2017 fremsendte Den kongelige Bygningsinspektør sin udtalelse. Af udtalelsen fremgik det, at Den kongelige Bygningsinspektør, efter endt besigtigelse af området, fandt placeringen af vindmøller i forhold til Koldmose Kirke problematisk. Hvis man befinder sig på parkeringspladsen umiddelbart syd for kirken, så er de nuværende små møller meget synlige. I tilfældet af, at vindmøllerne bliver dobbelt så høje, vil synligheden i forbindelse med udsynet

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
www.km.dk

Telefon 3392 3390
Telefax 3392 3913
e-post km@km.dk

Akt nr.: 90580

Dette akt nr. bedes oplyst ved henvendelse til Kirkeministeriet

Dato: 24. februar 2020

fra kirken og indsigten mod kirken blive væsentligt forøget. Ydermere vil synligheden blive forøget i forbindelse med nødvendigheden af, at de nye vindmøller skal fornyes med lysblik.

Landets 10 Stiftsøvrigheder er ansvarlig myndighed for at sikre, at der i den kommunale planlægning tages hensyn til de nationale interesser, herunder kirkerne. Kirkerne er særskilt nævnt i oversigten over de nationale interesser som markante kulturhistoriske kendingsmærker i landskabet, og kommunerne er forpligtet til at sikre indsynet til og udsynet fra kirkerne.

Stiftsøvrigheden har mulighed for at fremsætte en indsigelse, jævnfør planlovens § 29, stk. 3, såfremt et lokalplanforslag ikke har varetaget hensynet til indsynet og udsynet fra en kirke.

Den 31. januar 2017 fremsendte Aalborg Stiftsøvrighed en indsigelse jævnfør planlovens § 29, stk. 3 til Jammerbugt Kommune. Indsigelsen var begrundet i, at indsynet og udsynet fra Koldmose kirke ville blive væsentligt forringet, såfremt det planlagte vindmølleprojekt blev gennemført i dens nuværende form. I den fremsendte indsigelse gjorde Aalborg Stiftsøvrigheden Jammerbugt Kommune opmærksom på, at Stiftsøvrigheden var positive over for at indgå i en dialog med kommunen, for at finde en løsning i forhold til placeringen af vindmøllerne.

Den 6. juni 2018 afholdt Jammerbugt Kommune og Aalborg Stiftsøvrighed et forhandlingsmøde, hvor parterne gennemgik lokalplanforslag nr. 16-001 med tilhørende visualiseringer. På mødet blev hver enkelt mølles betydning for indsigt til og udsigt fra Koldmose Kirke drøftet. Konklusionen på mødet blev, at Aalborg Stiftsøvrigheden ønskede vindmølle nr. 12, 13 og 14 fjernet af planen. Alternativt så skulle vindmølle nr. 12 og 13 fjernes. Såfremt dette ønske kunne imødekommes, ville Aalborg Stiftsøvrighed frafalde indsigelsen imod lokalplanen.

Efterfølgende behandlede Jammerbugt Kommune planforslaget og kommunen gik i dialog med Vattenfall, som stod bag ønsket om at opsætte de 15 nye vindmøller.

Den 18. september 2018 bekræftede Aalborg Stift over for Jammerbugt Kommune, at indsigelsen mod lokalplanforslaget ville bortfalde, såfremt vindmølle nr. 12. og 13 blev fjernet fra planforslaget.

Den 19. september 2018 meddelte Jammerbugt Kommune Aalborg Stiftsøvrighed, at Vattenfall havde meddelt Jammerbugt Kommune, at vindmølle nr. 12 og 13 var fjernet fra lokalplanforslag nr. 16-001. Ligeledes valgte Vattenfall at fjerne ekstra mølle (nr. 8).

Den 27. september 2018 meddelte Jammerbugt Kommune, at lokalplan nr. 16-001 var vedtaget. Lokalplanen giver nu mulighed for opsætte 11 vindmøller ved Nørre Økse Sø, med en totalhøjde på 150 meter.”

Viborg Stift oplyser:

”Sagens forløb

Vesthimmerlands Kommune fremlagde ovenstående planer til offentlig høring fra 29. maj 2017 til og med 18. august 2017.

Viborg Stiftsøvrighed gjorde den 6. juli 2017 indsigelse mod lokalplansforslaget og bad Kirkeministeriet om at anmode Erhvervsstyrelsen om at gøre indsigelse mod kommuneplantillæg, hvilket styrelsen efterkom ved skrivelse af 18. august 2017.

Stiftsøvrighedens opgave i henhold til planlovgivningen

Stiftsøvrighedens opgave er at varetage kirkernes placering i landskabet og passe på den kulturarv, som kirkerne udgør. Det er alene Stiftsøvrighedens kompetence at vurdere de kommunale planer, og at gøre indsigelse, såfremt det vurderes, at planen har en væsentlig negativ indvirkning på kirken og dens placering som markant bygning i landskabet.

Det konkrete forslag – vindmøller ved Nørrekær Enge

Møllerne, som de fremgik af kommunens forslag til lokalplan, ville efter Stiftsøvrighedens vurdering, samlet set ændre landskabet ved Nørrekær Enge væsentligt. Bevæger man sig rundt i området vil de skitserede møller opleves som et totalt virvar af møller, der konstant ændrer mønster og hvor regelmæssighed vil være undtagelser.

De mange gamle små møller, der stod i geometrisk møllepark blev kritiseret med henblik på at forsvare opstilling af de nuværende 13 store møller, der står i 1 overskuelig linje. Projektforslaget ville skabe et billede, der blev markant værre end da den gamle møllepark eksisterede.

Mest direkte påvirket i forhold til indsigtslinjer og udsigtslinjer bliver Næsborg Kirke. Møllerne vurderedes ikke at få uacceptabel virkning for Skarp-Salling Kirke og Kornum Kirke.

Angående Næsborg Kirke bliver den væsentlige og direkte indsigtslinje til kirken, set fra øst fra Aalborgvej – Løgstørvej, friholdt for møller. Den direkte udsigt fra Skarp-Salling Kirke til Næsborg 2 Kirke bliver også friholdt.

Møllernes mest direkte virkning ses fra Næsborg kirkegård ud over Nørrekær Enge mod øst. Udsigten mod Marbjerg giver udsigt over et frit landskab.

Næsborg Kirke er omfattet af aftaleplan og kommuneplanretningslinje med et meget stort beskyttelsesområde, der rækker ind i Aalborg Kommune. Retningslinjen skal sikre, at kirken forbliver et monument i landskabet.

På den baggrund gjorde Stiftsøvrigheden indsigelse mod planforslaget.

Processen efter indsigelsen

I oktober måned afholdtes der et dialogmøde med kommunen ved Næsborg Kirke.

Ved mødet deltog ud over repræsentanter for Stiftsøvrigheden med konsulenter også repræsentanter fra kommunen, projektansvarlige, provst og medlemmer fra Næsborg Menighedsråd.

Repræsentanterne for kommunens planafdeling oplyste på dette møde, at der var indgivet mere end 60 indsigelser mod forslaget, hvoraf én var fra Stiftsøvrigheden, en anden var fra Forsvaret. Denne indsigelse skulle også forhandles, før endelig plan kunne vedtages.

Det var et meget konstruktivt møde, og Stiftsøvrigheden havde en god dialog omkring forhandlingen af det endelige forslag.

Kommunen fremsendte på baggrund af dialogmøde et forslag til revideret projekt, hvor der udtoges enkelte møller. Stiftsøvrigheden accepterede kommunens forslag

Stiftsøvrigheden har ikke interesse i eller til sinde at hindre, at projekter gennemføres. Der er naturligvis forståelse for de økonomiske hensyn, der ligger bag et projekt af så stort omfang. Det må understreges, at Stiftsøvrighedens lovfastsatte varetagelse af kulturarvsbeskyttelsen, er den afgørende faktor i vurderingen af kommunernes planlægning.

Sagen var dog ikke afsluttet med, at Stiftsøvrigheden og Erhvervsstyrelsen frafaldt indsigelserne.

Jens Lauritzen, byrådspolitiker i Vesthimmerlands Kommune, rettede den 2. oktober 2018 henvendelse til Biskoppen over Viborg Stift med en anmodning om at revurdere sagen.

Biskoppen svarer således herpå:

Kære Jens Lauritzen! Du har i din henvendelse fremsendt den 2. oktober 2018 udtrykt ønske om, at Viborg Stift revurderer sin afgørelse fra sidste år om fjernelsen af de 4 møller, der er placeret nærmest ved Næsborg Kirke.

Viborg Stiftsøvrighed skal i den forbindelse kort redegøre for den gældende lovgivning på lokalplanområdet.

Landets 10 Stiftsøvrigheder har i henhold til Planlovens § 29, stk. 3 en selvstændig kompetence i forhold til indsigelser over for en lokalplan fra en kommune.

Det fremgår således af lovbekendtgørelsen nr. 237 af 16. april 2018 af lov om planlægning § 29, stk. 3, at "En minister kan fremsætte indsigelse mod et lokalplanforslag ud fra de særlige hensyn som ministeren varetager. Retten til at fremsætte indsigelse efter 1. pkt. gælder også for stiftsøvrigheden".

For at få fastlagt hvilke hensyn, der er tale om, skal planlovens § 29, stk. 3 fortolkes i sammenhæng med formålsbestemmelsen i lovbekendtgørelsen nr. 1156 af 1. september 2016 om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, hvor det fremgår, at det skal sikres, at der ikke ser en forringelse af de kulturværdier, der er knyttet til kirkebygninger og kirkegårde. Det betyder, at Stiftsøvrighedens har en selvstændig kompetence og forpligtelse til at gøre indsigelse i lokalplaner i relation til forhold, der vedrører de kirkenære omgivelser i forhold til kirkegårde og kirkebygningers kulturværdier, primært forhold, som

kan påvirke særligt indblikket til pågældende kirke i det åbne land. Stiftet og Stiftsøvrigheden har og skal således ikke varetage andre hensyn, heller ikke et økonomisk hensyn.

Viborg Stiftsøvrighed har i den konkrete sag, varetaget ovenstående opgave og har derved vurderet, at en fjernelse af de 4 vindmøller, der er placeret nærmeste ved Næsborg Kirke er med til at sikre Næsborg Kirkens fri beliggenhed i det åbne landskab.

Det skal understreges, at ved alle lokalplanforslag sker der en individuel konkret vurdering af planforslaget og forslaget betydning for de omkringliggende kirker. Såfremt Stiftsøvrigheden fremsætter en indsigelse imod et lokalplanforslag, er Stiftsøvrigheden efterfølgende forpligtet på at indlede en forhandling med kommunen, for at forsøge at nå frem til en løsning, der er acceptabel for begge parter, og dermed sikre en fremdrift i planprocessen.

Jens Lauritzen ringer herefter til biskoppen og beder om, at sagen revurderes, da han mener, der er nye oplysninger i sagen. Biskoppen tilkendegiver, at han er villig til at tage et møde i sagen, og et møde kan afholdes, hvis der er nyt i sagen.

Der afholdes herefter et møde på stedet med deltagelse af repræsentanter fra kommunalbestyrelsen, ansatte ved kommunen, Ålborg kommune, Biskop, konsulenter og stiftskontorchef.

Efter mødet – hvor det viste sig, at der intet var ændret i møllernes placering og ikke kommet nye undersøgelser – skrev biskoppen blandt andet følgende til kommunen:

Ved den fornyede besigtigelsen forelå ingen forslag til omplacering af de 4 vindmøller, der var blevet fjernet fra projektet, men en ny sammensætning af Teknik- og miljøudvalget og en ændret politisk situation efter kommunalvalget gjorde, at man fra Kommunens side ønskede en revurdering af den indgåede aftale.

Stiftsøvrighedens tre konsulenter, fandt ikke, at der fremkom nye oplysninger, der kunne godtgøre en ændret holdning til de indgåede kompromisser i projektet. Derfor fastholdt konsulenterne deres indstilling stiftsøvrigheden.

Det er konsulenternes samstemmende vurdering, at en så stor vindmøllepark under alle omstændigheder har en markant indvirkning på Næsborg Kirkes kulturhistoriske betydning. Kirken er et vartegn for hele området, med sin markante placering på det højeste punkt, hvorfra den tydeligt ses i landskabet af såvel folk der færdes på land som sejlene på Limfjorden ind mod Løgstør. Konsulenterne har vist stor fleksibilitet i forhold til oprindelige ønsker om at holde vindmøllerne på afstand af Næsborg Kirke, og man fandt at det allerede indgåede kompromis, i høj grad tager hensyn udviklingen i lokalområdet, samtidig med at det også sikre at Næsborg Kirkes umiddelbare nærområde holdes fri for påvirkningen af de 149-150 m. høje nye vindmøller.

Stiftsøvrigheden finder på det foreliggende grundlag ikke anledning til at ændre det allerede indgåede kompromis, der medfører at den oprindelig plan om 40 nye møller reduceres til 36 møller.

Samtidig vil Stiftsøvrigheden sige tak til alle for fremmøde”

Akt nr.:
Side 6

Jeg kan henholde mig til redegørelserne fra henholdsvis stiftsøvrigheden over Aalborg Stift og stiftsøvrigheden over Viborg Stift.

Joy Mogensen

/ Martin Martensen-Larsen